



**TÄIENDAV SEISUKOHT**  
**riigihankes „Äritegevuseks tegevusloa taotlemise ja majandustegevusteate esitamise analüüs ja arendus“ (vr 271155)**

<b>Vaidlustaja:</b>	<b>Wisercat Estonia OÜ</b> Registrikood 14133207 Lelle 24, 11318 Tallinn
	<b>Krabu Grupp OÜ</b> Registrikood 12249934 Järvevana tee 9, 11314 Tallinn
<b>Vaidlustaja esindaja:</b>	Erki Fels, vandeadvokaat Gregor Saluveer, vandeadvokaadi abi Advokaadibüroo PricewaterhouseCoopers Legal Tatari 1, 10116 Tallinn E-post <a href="mailto:ee_menetlus@pwc.com">ee_menetlus@pwc.com</a>
<b>Hankija:</b>	<b>Riigi Infosüsteemi Amet</b> Registrikood 70006317 Pärnu mnt 139a, 15169 Tallinn
<b>Hankija esindaja:</b>	Nataly Sonk-Bahharev, hankejurist E-post <a href="mailto:nataly.sonk-bahharev@ria.ee">nataly.sonk-bahharev@ria.ee</a>
<b>Kolmas isik:</b>	<b>AKTSIASELTS HELMES</b> Registrikood 10364097 Lõõtsa 6, 11415 Tallinn
<b>Kolmanda isiku esindaja:</b>	Kadri Matteus, vandeadvokaat Advokaadibüroo Matteus Tartu mnt 82, 10112 Tallinn E-post <a href="mailto:kadri@abmatteus.ee">kadri@abmatteus.ee</a>

**TAOTLUSED**

1. Mõista Riigi Infosüsteemi Ametilt Wisercat OÜ ja Krabu Grupp OÜ kasuks välja lepingulise esindaja kulu 3806 eurot ja riigilõiv 1280 eurot.

**ASJAOLUD**

1. Riigihangete vaidlustuskomisjoni (**VAKO**) menetluses on Wisercat OÜ ja Krabu Grupp OÜ (**vaidlustaja**) vaidlustus Riigi Infosüsteemi Ameti (**hankija**) raamlepingu „Riigiportaali arendus- ja hooldustööd“ (vr 2514919 alusel korraldatud minikonkursis „Äritegevuseks

tegevusloa taotlemise ja majandustegevusteate esitamise analüüs ja arendus“ (vr 271155) (**riigihange**) 09.01.2024 tehtud otsus tunnistada riigihankes edukaks AKTSIASELTSI HELMES (**kolmas isik**) pakkumus.

2. 19.01.2024 esitasid hankija ja kolmas isik vaidlustusele vastuse.
3. VAKO on andnud menetlusosalistele tähtpäeva 25.01.2024 täiendava seisukoha esitamiseks.

## PÕHJENDUSED

### (I) Hankija ei ole täitnud oma põhjendamiskohustust

4. Hindamisotsus peab olema põhjendatud, läbipaistev ja kontrollitav.<sup>1</sup> Hindamisotsuses põhjendas hankija vaidlustajalt punktide ära võtmist pinnapealselt, kahe lakoonilise põhjendusega, millest ei olnud vaidlustajal tegelikkuses võimalik järeldada, miks on ta pakkumus punkte kaotanud. Alles vaidlustusmenetluses on hankija asunud sisuliselt täitma oma põhjendamiskohustust, esitades täiendavad põhjendusi, mida hindamisotsusest ei nähtu.
5. Hankija täiendavad põhjendusi ei saa arvestada. Hankija otsuse õiguspärasust on võimalik hinnata üksnes põhjenduste alusel, mis tehti teatavaks otsuse vastuvõtmisel.<sup>2</sup> Põhjenduste esitamine vaidlustus- või kohtumenetluses ei muuda akti tagantjärele tõhusalt kontrollitavaks, sest pole võimalik tõendada, kas kohtumenetluse jooksul esitatud põhjendused on samad, millest tegelikult lähtuti.<sup>3</sup>
6. Ringkonnakohus on selgitanud, et vaidlustus- ega kohtumenetluses esitatud selgitused ei saa asendada haldusorgani poolt hankemenetluses tegemata jäänud ülesandeid, st **vajalike asjaolude tuvastamist, hindamist ja kaalumist otsustuse tegemisel**. Hankemenetluse läbiviimine muutuks sisutuks, kui hankijal oleks lubatud alles kohtumenetlusega paralleelselt läbi viia vajalik tuvastamine, hindamine ja kaalumine.<sup>4</sup>
7. Lisaks selgitas ringkonnakohus, et oma otsuse ebapiisav põhjendamine kahjustab ettevõtjaid ebamõistlikult, sest lihtsustatult väljendudes oleks neil **korrektse haldusmenetluse läbiviimise saavutamiseks vajalik algatada ka vaidlustus- või kohtumenetlus**, riskides sealjuures võimalusega, et nende kanda jäävad menetluskulud, kui hankijal õnnestub tagantjärele seoses oma otsustusega ära näidata piisavad selgitused ja põhjendused.<sup>5</sup>

### (II) Projektiplaanist ilmneb selgelt, et paigaldus ei toimu peale kuupäeva 23.08.2024

8. Esimeseks põhjenduseks vaidlustaja pakkumuselt punktide ära võtmiseks oli, et proovitööst ei ole aru saada, mis tööd antakse üle 23.08.2024 kuupäevaks. Vaidlustaja selgitas vaidlustuses, et projektiplaanist tuleneb selgelt, milline töö antakse mis kuupäevaks üle.

---

<sup>1</sup> RKHKo 3-20-1198, p 21.

<sup>2</sup> VAKO 53-20/218279, p 26.

<sup>3</sup> RKHKo 3-3-1-74-11, p 15; RKHKo 3-3-1-13-11, p 9; RKHKo 3-3-1-49-08, p 11; RKHKo 3-3-1-81-07, p 20; RKHKo 3-3-1-62-07, p 16; RKHKo 3-3-1-57-07, p 18; RKHKo 3-3-1-16-05, p 17; RKÜKo 3-3-1-85-10, p 44.

<sup>4</sup> TrtRnKo 3-22-607, p 10.

<sup>5</sup> TrtRnKo 3-22-607, p 10.

Projektiplaanis esitatud tabelis on loetletud kõik tööd ja märgitud nende üleandmise tähtpäev. See ei saanud jääda hankijale ebaselgeks.<sup>6</sup>

9. Vastuses vaidlustusele selgitab hankija, et proovitöö leheküljel 8 on lause „/.../ sisuline üleandmine toimub hiljemalt 23.08.2024. Peale seda viiakse läbi jätkutegevused – arendaja poolne turvatestimine, paigaldused, funktsionaalsete ja mittefunktsionaalsete nõuete kontroll ja selgitamine /.../“. Hankija väitel tähendab paigaldamine toote koodi tarnimist hankija keskkondadesse ehk tellitu üleandmine toimub paigaldamise hetkel. Hankijale jääb ebaselgeks, mida sisulise üleandmise raames hankijale hiljemalt 23.08.2024 üle antakse.<sup>7</sup>
10. Vaidlustaja selgitab, et proovitöö lehekülje 8 järgi ei toimu paigaldus peale 23.08.2024, vaid projektiplaani tabelis on selge sõnaga märgitud töö sisuks „**Test- ja tootekeskondade paigaldamise tugi**“. See tähendab, et töö sisuks ei ole pakkuja poolt tehtav paigaldus ehk toote koodi tarnimine hankijale. Tegemist on tellija abistamisega (ehk toega) arenduse paigaldamisel test- ja toodangukeskkondadesse.
11. Hankelepingu projekti p 2.8 järgi peab „täitja kasutama tööde teostamiseks tellija keskkondi“. See tähendab, et pakkuja paigaldab arendused peale nende valmimist hankija keskkonda. Vastav keskkond, kuhu paigaldusi tehakse, lepatakse hankija projekti käivitamise faasis kokku ja selleks saab olla nii arendus- kui ka testkeskkond.
12. Eelnev tähendab, et peale arenduse üleandmist 23.08.2024 tuleb hankijale pakkuda tuge vähemalt järgnevas:
  - 1) kui jooksvad paigaldused tehakse arenduskeskkonda, siis toe pakkumine samade arenduste paigaldamisel alguses testkeskkonda ja hiljem tootekeskkonda;
  - 2) kui jooksvad paigaldused tehakse testkeskkonda, siis toe pakkumine samade arenduste paigaldamisel tootekeskkonda.
13. Hankija viidatud lõik proovitöö leheküljel 8 on mõeldud üldistatud kiire ülevaate andmiseks projektiplaani, kuid ei ole ise projektiplaani osa. **Projektiplaani on leheküljel 8 esitatud tabel, mis üksikasjalikult kirjeldab tööde järjekorda, ajakava, ressursikasutust ja lahenduse loomisele kuuluvat aega.** Lisaks on projektiplaani osaks tööde täpsemad kirjeldused, mis numbriliste viidete abil on täpselt seotud konkreetsete projektiplaani ridadega.
14. Hankija väidab, et ilma täiendava selgituseta ei olnud tal võimalik aru saada, mida tähendab „sisuline üleandmine“.<sup>8</sup> Nagu vaidlustaja selgitas vaidlustuses, antakse kuupäevaks 23.08.2024 üle kõik tööd, mille lõpu kuupäev projektiplaani järgi on üleandmise kuupäevast väiksem. Seega antakse üle kogu rakenduse funktsionaalsus, mis sisaldab ka arendaja turvatestimise põhjal leitud vigade parandusi.<sup>9</sup>
15. Kui hankija oleks hoolikalt lugenud projektiplaani ja tööde sisu, ei saaks ta väita, et mingi osa projektiplaani vajab täiendamist või selgitamist. Kuigi hindamismetoodika järgi saab 12 punkti anda mh siis, kui „[projektiplaani] vajab mõningast täiendamist või selgitamist“, ei saa igasugune subjektiivne ebaselgus anda hankijale õigust pakkujalt punkte maha võtta. Nagu vaidlustuses selgitatud, võiks nii hankija mis tahes põhjendusel pakkumuselt punkte maha võtta, kuigi objektiivselt ei saanud asjaolu hankijale ebaselgeks jääda.<sup>10</sup>

---

<sup>6</sup> Vaidlustus, ptk II.

<sup>7</sup> Hankija 19.01.2024 vastus vaidlustusele, p-d 2.3–2.6.

<sup>8</sup> Hankija 19.01.2024 vastus vaidlustusele, p 2.9.

<sup>9</sup> Vaidlustus, p 13.

<sup>10</sup> Vaidlustus, p-d 13 ja 14.

### (III) Funktsionaalsete ja mittefunktsionaalsete nõuete kontroll ei ole planeeritud projekti lõppu

16. Teiseks põhjenduseks vaidlustaja pakkumuselt punktide ära võtmiseks oli, et funktsionaalsete ja mittefunktsionaalsete nõuete kontrolli tegemine projekti lõpus ei ole mõistlik. Vaidlustaja selgitas vaidlustuses, et neid tegevusi ei olegi planeeritud projekti lõppu, vaid seda tehakse kogu projekti vältel.<sup>11</sup>
17. Vaidlustaja projektiplaanis on kirjas: „WCAG, OWASP, EITS ja RIA MFN-iga arvestamine toimub **kogu projekti vältel**. Projekti juurutuse käigus vormistab pakkuja kõikide nõuete kohta vastavustabelid, millest nähtuvad iga nõude rakendamise asjaolud.“<sup>12</sup>
18. Hankija väidab vastuses vaidlustusele, et „kuigi viidatud tegevus asub pakkumuse teises lõigus, mitte hindamise alamkriteeriumi 3 puudutavat „projektiplaani“ osa all, on hankija nõus, et viidatud lõik on projektiplaaniga seotud“.<sup>13</sup> Sellest jääb mulje, et hankija ei ole p-s 17 märgitud lõiku proovitöö hindamisel märganud ega sellega arvestanud. Hankija on vaidlustaja proovitööd hinnanud pinnapealselt ning järeldanud ebaõigesti, et nõuete kontroll toimub projekti lõpus.
19. Nagu hankija näib vaidlustusmenetluses möönvat, on proovitöö leheküljel 8 esitatud tabelis ridadel 31-34 toodud tegevused seotud töö sisu selgitava proovitöö peatükiga „Mittefunktsionaalsete nõuetega arvestamine“. Nimetatud peatükis on selgelt väljendatud, et peale projekti üleandmist 23.08.2024 tegeletakse **ainult vastavustabelite täitmisega**.
20. Nende tabelite täitmine on mahukas töö, kuna praktikas on WCAG, OWASP, EITS ja RIA MFN nõuded kokku pandud kõikide võimalike olukordade jaoks ja tegemist ei ole riigihanke spetsiifiliste nõuetega. See tähendab, et väga paljud nõuded nendest kogumitest antud projektis ei kohaldu, kuid mittekohaldumise asjaolusid tuleb siiski selgitada.
21. Pakkuja on antud töö tegemiseks ette näinud märkimisväärse ressursi, mis on kogu meeskonna peale 332 töötundi ja mida on võimalik paralleelselt töötades teha kahe nädalaga. Lisaks on pakkuja planeerinud projekti lõppu puhvrit täiendavalt kaks nädalat, s.t kui eelnevad tööd mingil põhjusel venivad, siis projekti lõpptähtaeg ei satu ohtu. Hankija seisukoht, et selle töö tõttu võib projekti lõppkuupäev edasi lükkuda, on alusetu.
22. Hankija väidab vastuses vaidlustusele, et „hankija ning vaidlustaja erinevad tõlgendamised viitavad juba iseenesest sellele, et pakkumuses esineb andmeid, mis ei ole üheselt arusaadavad ja vajavad selgitusi ja täpsustusi“.<sup>14</sup> Vaidlustaja ei ole sellega nõus. Kui hankija hindab pakkumust pinnapealselt ja tõlgendab proovitööd viisil, milleks proovitöö alust ei anna, ei saa see olla õigustuseks pakkumuselt punktide ära võtmiseks.

### MENETLUSKULUDE NIMEKIRI

23. Vaidlustaja on vaidlustusmenetluses kandnud järgmisi menetluskulusid seoses vaidlustusmenetlusega ning need on õigusvaidluse mahtu, tehnilisust ja menetluse kulgu arvestades põhjendatud:
  - 1) **riigilõiv 1280 eurot** (vaidlustuse lisa 1);

---

<sup>11</sup> Vaidlustus, ptk III.

<sup>12</sup> Vaidlustaja pakkumuse dokumendi „6\_1\_Proovitöö“ lk 7.

<sup>13</sup> Hankija 19.01.2024 vastus vaidlustusele, p 2.13.

<sup>14</sup> Hankija 19.01.2024 vastus vaidlustusele, p 2.17.

- 2) **lepingulise esindajate kulu 3806 eurot, mis ei sisalda käibemaksu.** Lepingulise esindaja tunnihind on 220 eurot (käibemaksuta) ning ajakulu nähtub ajaaruandest:

Kuupäev	Tegevus	Ajakulu (h)
2024-01-12	Hankija otsusega tutvumine, riigihanke alusdokumentidega tutvumine, vaidlustamise perspektiivi hindamine.	1.0
2024-01-15	Nõupidamiseks valmistumine. Nõupidamine kliendiga: Vassili Ljahhovets, Kaiko Kell. Vaidlustuse koostamine. Riigilõivu tasumise korraldamine. Allkirjastamine ja VAKO-le edastamine.	7.5
2024-01-22	Hankija ärisaladusega versiooni hindamine. Nõupidamine kliendiga. Vastus VAKO päringule. Kolmanda isiku vastustega tutvumine.	2.8
2024-01-25	Hankija seisukohaga tutvumine. Nõupidamine. Täiendava seisukoha koostamine. Menetluskulude nimekirja koostamine. Allkirjastamine ja VAKO-le edastamine.	6.0
Kokku (h):		17.3
Kokku (eur):		3806

#### MENETLUSLIKUD KÜSIMUSED

24. **Tähtaegsus.** VAKO on määranud täiendavate seisukohtade esitamise tähtpäevaks 25.01.2024. Seisukoht on tähtaegne.
25. **Esitamine.** Seisukoht on edastatud aadressaadile [vako@fin.ee](mailto:vako@fin.ee) ja menetlusosalistele e-posti teel.

Austusega

(allkirjastatud digitaalselt)

Erki Fels, vandeadvokaat

(allkirjastatud digitaalselt)

Gregor Saluveer, vandeadvokaadi abi